

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 38. Qualis pœna statuta Clerico, qui citra qualitatem consuetudinem fornicandi seu qualitatem concubinatus fornicationem simplicem, vel etiam qualificatam admisit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

quibuscunque beneficiis, officiis & dignitatibus, quousque cum eis fuerit dispensatum, qui est effectus infamiae. Verum poenae & eo etiam ordine hodie observandae, quas & quo statuit Tridentin. praecipue cum Pius V. in constitutione sua anno 1566. praecipiat diaecesium ordinariis, ut ea decreta districtè observari curent, Guttier. l. c. num. 68. Circa quod observandum, quòd ex Garc. de benef. p. II. c. 10. num. 187. annotavi in for. benef. p. 3. quest. 216. num. 5. in fine, dum is graviter conqueritur, quòd etsi Pius V. const. in Bullar. 5. locorum ordinariis in virtute S. Obedientiae praecipiat, ut contra concubenarios procedant juxta statuta Tridentini, hi tamen ea non observent, seu observari curent, sed semper contra eos utantur, poenis pecuniariis, etiam si bis, tertio deliquerint, & ut, censum annuum à concubinariis extorquere allaborent; quia nullam reus pertimiscit culpam, maximè concubinariis & carnalis, quam redimere nummis potest.

Quest. 36. Harum poenarum executio an suspendi valeat, & ad quem pertineat de his cognoscere?

REsp. de primò sic ait Trident. l. c. nec per quamvis appellationem aut exemptionem executio praedicta suspendatur aut impediatur. De altero subiungit. cognitio de his non ad Archidiaconos, nec Decanos aut alios inferiores; sed ad solos Episcopos pertineat, qui sine strepitu & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, procedere possunt &c. quòd ipsum tamen locum non habere in immemoriali (hoc est, ubi fortè Archidiaconus ab immemoriali tempore praescripserit) ait Gallemart, censuisse S. Congregat.

Quest. 37. An dictae poenae statuta concubinariis locum habeant in simplice fornicatione non habente qualitatem concubinatùs?

REsp. primò: pro simplici fornicatione non habente qualitatem concubinatùs, datà solim incorrigibilitate posse clericum privari beneficiis, ait Barbof. ad c. si autem h. t. num. 2. cum eo cap. dicatur, si clerici in sacris constituti fornicarias detinent, nisi eas ad secundam vel tertiam comminationem à se dimiserint, easdem ceterò contempturni, liceat tibi eos ecclesiis spoliare. Verum eo ipso, quòd tales consuetudinem habent fornicandi vel lascivè conversandi cum tali muliere, videntur venire nomine concubinariorum juxta Jus Canonicum & dicta à nobis supra; adeoque mirum non est, quòd incurrant hanc poenam statutam concubinariis. Proinde quaestio haec non parum de nomine habere videtur, dum aliqui de qualitate concubinatùs esse statuunt, habere consuetudinem commercii carnalis cum muliere domi vel extra instar uxoris retenta. quòd si verum, sequitur poenas statutas à Trident. non extendi ad eos, qui etsi consuetudinem habeant cum muliere, non tamen habeant illam cum ea domi vel extra retenta instar uxoris; eò quòd decretum Trident. tanquam poenale & odiosum non sit extendendum ad non concubenarios, seu solùm exercentes simplicem fornicationem, & in hoc sensu accipiendi qui ne-

gant extendi illas ad exercentes simplicem fornicationem. ut Garc. loc. citat. Farinac. pr. crim. quest. 128. num. 12. apud Wiestner, hoc. tit. num. 9. qui tamen ipse cum citatis à se Engels. h. t. num. 3. Wagnereck. in c. si ausem. h. t. not. 3. sentit contrarium; eò quòd Trident. sub dictis poenis prohibeat non tantum concubinatum, sed & aliarum mulierum suspectarum detentionem (intellige, absque eo, quòd habeantur instar uxorum) & omnimodam, adeoque & simpliciter fornicariam cum iis conversationem. Item ex eo, quòd praxis sit multarum in Germania Curiarum Episcopaliū ita procedendi contra clericos fornicarios. De cetero Barbof. inc. sicut num. 4. citari- que ab eo Ricc. in pr. for. eccles. decis. 361. in fine. edit. 1. & resol. 307. num. 2. in edit. 2. Farinac. in pr. crim. p. 5. quest. 138. num. 12. & 74. Item Pirh. h. t. num. 13. & alii contra Nav. l. 3. conf. conf. 1. edit. 2. Sayr. in flor. decis. ad rit. de adult. decis. 4. Simpliciter asserentes, poenas illas in decreto illo Tridentino contentas locum non habere in simplici incontinentia absque qualitate concubinatùs juxta declarat. Cardin. Concil. apud Gallemart, ibidem in princ. id intelligunt, ubi abest affiduitas & consuetudo fornicandi; quia fundant se in ea ratione quòd Concilium itrogans illas poenas loquatur de clerico, qui consuetudinem habet cum muliere fornicandi & conversandi lascivè, qualem non habet, qui semel tantum vel bis fornicatur.

Quest. 38. Qualis igitur poena statuta clerico, qui citra qualitatem concubinatùs, seu consuetudinem fornicandi fornicationem simplicem, vel etiam qualificatam admisit?

REsp. ad primum: cum clerico de fornicatione ante seu citra, vel etiam post monitionem commissa convicto varia statuatur à SS. Canonibus, tam antiquis, quam recentioribus poenae, graviores & mitiores, puta, multa pecuniaria, poena carceris, prohibitionis ab ingressu ecclesiae, suspensionis, remotionis ab officio &c. ut videtur est apud Reiffent. hoc. t. num. 480. relinquunt arbitrio iudicis, ut ex his infligere possit illam, quae considerata qualitate personae, gravitate scandalii, consuetudine patriae aliisque circumstantiis videbitur magis expedire; cum vel ipsa varietas poenarum à jure statutarum hanc optionem det Episcopo juxta c. de causis. de off. deleg. junctà Gl. ibid. v. certa & Gl. in c. fraternitatis. dist. 34. v. professura. Abb. in c. at si clerici. de judic. num. 361. Et si igitur stando rigori antiquorum canonum, nimirum c. presbyter. can. si quis Episcopus. dist. 81. ob notoriam scandalosam fornicationem, de ceterò simplicem, clericus in sacris constitutus deponendus & ab officio sacerdotali removendus esset, ut tenet Abb. in c. at si clerici. à num. 35. Farinac. pr. crim. tit. de delict. carnis quest. 137. num. 2. Aretin. etiam in c. crim. non ab hom. de judic. col. 10. apud Clar. l. 5. v. fornicatio. num. 3. dicat communem: nihilominus regulariter ob simplicem fornicationem non incurri, nec posse imponi poenam depositionis, sed solius suspensionis, cum Gl. in can. Maximianus. dist. 81. v. removeatur. dicente communem. & Glo. in can. lator. 2. q. 7. v.

in corporali. tenent Felin, in c. at si clerici. de jud. Foller. Bero. Bermond. & plures alii, quos citat & sequitur Clarus, l. c. quamvis addat verum esse, quod pro fornicatione, quæ insignem habet deformitatem (per quam credo, intelligit illam, quæ adjunctam habet malitiam stupri, incestus &c. de qua paulò post) clericus sit deponendus. De cætero, quin Episcopus, inhærendo istis antiquis canonibus, quandoque pro fornicatione simplice, etiam sine prævia monitione, deponere possit & privare possit, talem clericum, ut Reiffenst. n. 50. ob stare non videtur, quod c. clericos, l. c. scilicet. & Trid. ne quidem pro concubinato, qui longe majus delictum continet, clericus puniri non possit pœnâ privationis beneficii, sed tunc demum, ubi præcessit monitio, privatio fructuum, suspensio &c. Cùm etiam Trid. sic statuendo de concubinariis tollere non velit per hoc libertatem seu arbitrium Episcopis procedendi etiam cum concubinariis secundum jus commune vel secundum suum decretum, ut dicitur quæst. ante hanc penult. cùm & ipsum Concilium cit. c. 14. dicat: *alioquin pœnis à SS. Canonibus vel statutis ecclesiarum postis puniantur*, adeoque & hi, dum constat de actuali eorum fornicatione multiplicata quandoque privari possint sine præmissis jam enumeratis, Reiffenst. h. t. num. 54. in fine.

2. Resp. ad secundum: Fornicationem qualificatam seu continentem rationem stupri, adulterii, incestus, sacrilegii, Sodomie &c. posse puniri pœnâ depositionis seu perpetuæ privationis beneficiorum, etiam absque monitione prævia, constat ex variis SS. Canonibus. Sic enim hæc pœna statuitur clerico fornicanti cum moniali. *can. si quis Episcopus, 27. q. 1. fornicanti cum filia spirituali, quam ex Baptismo suscepit, aut cujus confessionem audivit. can. si quis sacerdos. & can. non debet, 30. q. 1. cum consanguinea vel conjugata. can. si quis clericus, dist. 81. Arg. can. lator, 2. q. 7. junctâ Gl. v. incorporali, Abb. in c. at si clerici. de judic. n. 35. Farin. l. c. à n. 23. Sodomitæ verò non tantum omni beneficio, sed & privilegio privantur, degradantur, traduntur Curie læculari ulterius puniendi juxta constitut. 2. Pii V. cum primum. & constit. 72. horrendum. Quæ pœnæ jure antiquo statuta fornicationi tali qualificata, cùm nullatenus jure aliquo recentiore revocentur, manent hodie in vigore.*

Quest. 39. Qualiter procedendum contra clericos, qui publicè dicuntur habere concubinas, sed citati & examinati id negant?

Resp. De hoc statui in c. tua nos. nimirum, quod si concubinatus ita sit publicus, ut certo notorius censeri debeat, adeoque nulla tergiversatione celari possit. V. g. si clericus publicè secum in domo detineat mulierem suspectam, quam ut uxorem tractet, maximè, si publicè alar filios ex ea susceptos, ut cum Barbof. in cit. c. tua nos. num. 7. Pirh. h. t. num. 15. etiam nullo existente accusatore, & sine testibus aliave probatione, clericus talis, quantumcunque neger crimen, condemnari & puniri potest. in notoriis enim Judex procedit ex officio, etiam nemine accusante. Farin. in pr. crim. p. 1. q. 21. num. 61. Barbof. l. c. num. 2. & in notoriis juris ordo non servatur.

Clar. pr. crim. §. fin. num. 9. Farin. l. c. num. 60. Menoch. remed. 14. recup. num. 60. Barbof. l. c. Quod si tamen in hoc casu, clericus negaret esse notorium, testes, qui de notorio testantur, sunt producendi, Pirh. l. c. quos etiam super notorio & consuetudine recipi sine juramento, ait Barbof. l. c. num. 5. citans Mascard. de probat. concl. 1362. num. 17. Si verò concubinarus sit, non ex evidentia facti, sed ex fama tantum, opus erit probatione concubinatus per testes ad hoc, ut condemnari & puniri possit, ira etiam, ut juxta textum cit. c. tua nos. non sufficiant testimonia bonorum virorum, inter quos habitant illi clerici; cùm, ut dicitur, l. 3. §. idem D. Hadrianus. ff. de testibus: non testimoniis, sed testibus sit credendum, hoc est, non testimonio simpliciter sine juramento dato. ut Gl. in cit. L. v. testimonio. aut etiam dictis eorum, qui deponunt de auditu alieno, vel testimoniis extrajudicialibus; sed ipsis testibus legitime productis & examinatis, & sub juramento deponentibus in judicio sit credendum, ut cum Abb. in cit. c. n. 7. Pirh. l. c. quanquam, ut addit Pirh. istiusmodi testimonia non jurata, & quæ sunt de auditu tantum generent famam publicam, non sufficientem quidem ad condemnandum reum, sufficientem tamen, ut Judex inquirere possit de crimine multoque magis, ut admittere possit accusatorem adversus clericum ad querelam & testes producendos, qui de ipso crimine etiam testentur. Ac denique licet crimen sufficienter probari nequeat, orta tamen sit talis suspicio, ut ex ea scandalum generetur in populo, quia publicè infamatus de crimine, etiam nullo comparente accusatore, inducenda est ei canonica purgatio, quam si præstare noluerit, aut in ea præstanda defecerit, puniendus est secundum canones, Arg. cit. c. tua nos. & Gl. fin. ibid.

Quest. 40. Num publicè concubinariis cogi possint ad jurandum se concubinas velle dimittere?

Resp. Episcopus seu locorum ordinarios ad id eos cogere non debere, ne, si in idem fornicationis peccatum relabantur, perjurii etiam reatum incurrant, sed per suspensionis & interdicti sententiam ad hoc cogendi, & si ad easdem redire, vel alias reassumere præsumperint, perpetua (hoc est, donec resipiscant) excommunicationis sententia in eos ferenda. ita statuitur c. clericos. h. t. qui textus etsi tantum loquatur de clericis in Sacris constitutis, & publicè habentibus concubinas, idem tamen dicendum de clericis minorum ordinum aliisque concubinas privatim habentibus, & quidem, ut ab his multò minùs sit juramentum exigendum, quàm à constitutis in Sacris, & publicè eas habentibus, dum his imponendi juramentum major videri poterat ratio, quia gravius peccant. Barbof. in cit. c. clericos, num. 3. in fine. Pirh. h. t. num. 11. Ratio verò sic statuendi generalis afferri solet, nimirum, quod nemini sit deferendum juramentum cum probabili periculo & timore perjurii, cujus materiam aut occasionem superior aut Judex subministrare non debet juxta c. ille, 22. q. 5. Nav. in man. c. 12. n. 20. Alciat. de præsump. reg. 2. præsump. 10. Menoch. de arb. c. 192. num. 2. Tiraquell. l. 9. connub. gl. 1. p. 6. n. 55. Suar. de relig. Tom. 2. tr. 5. l. 3. c. 14. num. 18. Sayr. clav. reg. l. 5. c. 5. num. 3. quos citat & sequi-